

A délvidéki magyarirtás eltitkolt tényeinek feltárása

Előszó Botlik József *Eltitkolt népirtás a Délvidéken* című könyvéhez
(Keskenyúton Délvidéki Tragédiánk 1944–45 Alapítvány, Budapest, 2023)

Botlik József *Eltitkolt népirtás a Délvidéken* című kötete összefoglaló jelleggel mutatja be az 1944–45-ös délvidéki magyarirtás történetét a korábbi és a szerző által végzett igen alapos kutató, feltáró, összegző munka eredményeként. A kötet részletesen, a Délvidék korabeli tájegységeire lebontva veszi számba az áldozatokat, világosan bebizonyítja a kommunista és internacionalista történetírás által eltitkolni remélt tényeket:

1944–45 telén Tito partizánjai kivégeztek – a legóvatosabb becslések szerint is – több tízezer ártatlan, többségében élete teljében lévő magyar férfit, de nőket és gyermekeket sem kíméltek. A Mindszenty bíborshoz eljuttatott korabeli egyházi jelentések szerint az áldozatok száma a 40 ezer főt is elérte. Az áldozatok között egyházi személyek, országgyűlési képviselők, a magyar kulturális és szellemi élet akkori vezetői is megtalálhatók.

A különös kegyetlenséggel megkínzott, saját sírjukat megásó áldozatokat tömegsírokba ölték. A megmaradt lakosságot, gyerekeket és öregeket koncentrációs táborokba hajtották. A munka és haláltáborok száma elérte a 80-at, és még 1948-ban is léteztek.

Az 1944–45 telén elkövetett partizánakció nem az 1942-es újvidéki razzia, a *hideg napok* megtorlása, hanem előre megtervezett népirtás volt a magyar és a német lakosság ellen, és a könyvből választ kapunk arra is, hogy az 1942-es, háborús körülmények között végrehajtott katonai túlkapásnak mik voltak az előzményei.

Az 1944–45 telén kivégezettek utólag, mindenféle bírósági tárgyalás nélkül háborús bűnössé nyilvánították, és minden ingó és ingatlan vagyonuktól megfosztották. A leszámazottaknak kell(ett) hozszadalmas és megalázó pereskedés során bizonyítaniuk felmenőik ártatlanságát.

Három falu (Csúrog, Zsablya, Mozsor) teljes magyar lakosságát (az újszülöttektől az aggastyánokig) kollektív háborús bűnössé nyilvánították. A kollektív bűnösség elvét kimondó határozatot a szerb tör-

vényhozás példaértékű módon eltörölte (2011), de az érintetteknek továbbra is egyénileg kell lefolytatniuk a rehabilitációs eljárást.

A kárpótlási kérelmek beadásának határideje lejárt, a folyamatban lévő ügyeket pedig a törvényes lehetőségek határain túl is akadályozzák.

A megfélemlítés olyan mértékű volt, hogy sokan máig sem mernek beszélni a borzalmakról.

A hivatalos történetírás és a politika is megpróbálta elhallgatni az 1944–45-ös délvidéki magyarirtás történetét, és még a 2009-ben létrehozott Szerb–Magyar Akadémiai Vegyes Bizottság – Glatz Ferenc vezetésével – sem igyekezett elmélyült kutatásokat folytatni.

A néhány példaértékű emlékhelyet (Csúrog, Szabadka, Temerin, Martonos) leszámítva nincsenek a tömegsírok megjelölve, és egyetlen tömegsírfeltárás sem történt.

A Makovecz Imre által tervezett (2001) a *40 ezer magyar férfi emlékhelye* helyett Újvidék egy eldugott helyére létesítendő minimalista emlékhely is komoly ellenállást vált ki a szerb radikalista (pl. Antifa-) körökben.

Az 1942-es újvidéki razzia áldozatait megnevezték, több lépcsőben kárpótlták. A magyar állam akkori és mindenkori vezetői bocsánatot kértek az áldozatok hozzátartozóitól (legutóbb 2013-ban Áder János köztársasági elnök), hasonló gesztus ez idáig nem történt meg a szerb állam vezetőinek részéről.

Az 1944–45-ös délvidéki mártírok tömegsíriai nagyrészt jeltelenek, és vértanúságuk mementó nélküli.

Az áldozatok emlékének ajánlott kötet kiadójaként és szerkesztőjeként remélem, hogy azok is elolvassák, akik megoldást tudnak adni a továbbra is a napi/aktuálpolitika fogságában vergődő népirtás ártatlan áldozatai emlékének méltó ápolására, és a történet elfoglalhatja helyét a magyar és az európai történelemben, része lesz a tananyagának Szerbiában és Magyarországon is.

Budapest, 2023. augusztus 20.